

Vithetens gula feber

Mångkulturella maskotar eller pedofila fetischer? Den vite mannens förhållningssätt till asiater (män som kvinnor) har utvecklats till en blandning av exotisering, sexualisering och pedofili, skriver Tobias Hübinette.

(ur *Mana* 2/2005)

I Sverige har det varit tyst om det fenomen som av asiatiska feminister i USA brukar benämnas "gula febern", det vill säga det faktum att vissa vita västerländska män hyser ett specifikt begär efter gula öst- och sydostasiatiska kvinnor vilket manifesteras i allt ifrån äktenskap och relationer till prostitution och trafficking. Det är dags att bryta tystnaden. Exotisering är den term som brukar användas för att beskriva när kategorierna sexualitet och etnicitet möts. Denna exotisering har historiskt sett ägt rum i en kolonial kontext. Det är dock uppenbart att kolonial exotisering och föreställningar om de Andras sexualiteter inte har försvunnit efter avkolonialiseringen. Tvärtom har många av dessa i stället både revitaliserats och reproducerats i en tid när vita västerlänningar tvingas leva tillsammans med sina tidigare koloniala undersåtar i sina egna hemländer.

Jag ansluter mig här till bell hooks som i sin inflytelsesrika essä "Eating the Other" har beskrivit hur icke-västerländska kulturer på senare tid kommit att beundras och eftertraktas av vita västerlänningar snarare än att föraktas och utrotas som under imperialismen.¹ hooks kopplar detta till en längtan efter kulturell skillnad i en tid av massiv västerlandisering parad med en kolonial nostalgi. Denna mångkulturella diskurs som formligen exploderade mot slutet av förra århundradet i samband med globaliseringen tar sig framför allt uttryck i ett förvaruligande av de Andra. Den mångkulturella konsumtionen av de Andra äger rum både i populärkulturen och i den allmänna livsstilen, och drabbar framför allt diasporiska icke-vita i Väst. När hooks talar om att äta de Andra menar hon just i första hand de i mångkulturalismens namn så omhuldade blandrelationerna som därmed kommit att ersätta de klassiska massvåldtäkterna och övergreppen i kolonierna. I det postkoloniala tillståndet har vardagen för vita västerlänningar helt enkelt förvandlats till ett etniskt smörgåsbord där dessa kan välja och vraka bland sina tidigare koloniala undersåtar som presumtiva partners, vilket hooks också exemplifierar med sin anekdot om en grupp unga vita män som diskuterar "etniska erfarenheter". Detta koloniala begär efter och ätande av de Andra manifesterat i blandrelationer reifierar enligt hooks en fortsatt imperialistisk över- och underordning maskerad i en mångkultu-

---

¹ bell hooks, *Black looks. Race and representation*, Boston: South End Press, 1992, 21-39.

rell förklädnad då den vite partnern nästan alltid är den aktive som väljer och den som har makten i relationen.

De första blandrelationerna mellan vita västerländska män och gula öst- och sydostasiatiska kvinnor torde ha uppkommit redan under 1500-talet när de portugisiska och spanska, och sedermera även de holländska, franska och brittiska imperierna grundlades i regionen. Enligt Ann Laura Stoler som undersökt blandrelationer i de asiatiska kolonierna under den klassiska perioden uppmuntrades sådana från början som ett sätt att permanenta den europeiska närvaron, och särskilt gällde detta i de holländska och portugisiska bosättningarna.² Denna situation kom dock att förändras under 1800-talet i och med att de europeiska imperierna konsoliderades på allvar genom ökad utvandring av framför allt europeiska kvinnor till kolonierna, samtidigt som det vetenskapliga rastänkandet föddes. Rassegregation och skräck för rasblandning blev därmed enligt Stoler de principer som kom att gälla alltmer, och vid slutet av 1800-talet var till och med konkubinat, det vill säga utomäktenskapliga blandrelationer, antingen socialt stigmatiserade eller juridiskt illegaliserade i samtliga europeiska imperier i Öst- och Sydostasien.

Kring förra sekelskiftet uppstod också tvivel på den vita rasens och den västerländska kulturens överlägsenhet. Särskilt i Östasien hade den europeiska dominansen utmanats av Kina som ett misslyckat kolonialt projekt, av Japan som en västerlandiserad stormakt och av Korea som en japansk koloni. Det kinesiska boxarupprorets öppet anti-västerländska retorik, den japanska militära segern över Ryssland och begynnande antikolonial kamp i Sydostasien sände chockvågor genom hela Västvärlden och lade grunden till föreställningen om ”gula faran”. I grund och botten var dock ”gula faran” inget annat än en modern version av den uråldriga europeiska skräcken för ”Orientens framvällande horder”. Det sena 1800-talets ökade kunskaper om den reella folkmängden i Öst- och Sydostasien framkallade mardrömsvisioner om att Väst skulle komma att översvämmas av gula människomassor, och på det ekonomiska området var den föreställda asiatiska arbetsmoralen en faktor som i en inte alltför avlägsen framtid troddes bli avgörande för den gula rasens seger över den vita. I USA tolkades till exempel den kinesiska ”kuliinvandringen” av många som ett bevis på detta, och i Europa förkroppsligades den ”gula faran” av den ondskefulle kinesen Fu Manchu, föremål för en populär romanserie som förgiftade dricksvattnet i London.

---

² Ann Laura Stoler, ”Carnal knowledge and imperial power. Gender, race, and morality in colonial Asia”, i Roger N. Lancaster & Micaela di Leonardo, *The gender/sexualcity reader. Culture, history, political economy*, New York: Routledge, 1997, 13-36.

Samtidigt som blandrelationer officiellt fördömdes och ”gula faran” sågs som en realitet kring förra sekelskiftet uppstod en subkultur i kolonierna med förbjudna begär och erotiska fantasier som kom till uttryck i både hetero- och homosexuella versioner. Pierre Lotis reseberättelse *Madame Chrysanthème* från 1887 och Giacomo Puccinis legendariska opera *Madama Butterfly* från 1904 betraktas av Narrelle Morris som de två grundberättelserna för den på sin tid så tabuiserade blandrelationen mellan manliga koloniserare och kvinnliga infödda och därmed också dagens sexualisering av asiatiska kvinnor, medan Srilata Ravi har skrivit om hur manliga franska koloniserare homoerotiserade sydostasiatiska män.³ Dessa två typer av blandrelationer som båda har sitt ursprung i en klassisk kolonial kontext – vita heterosexuella västerländska mäns begär efter gula öst- och sydostasiatiska kvinnor och vita homosexuella västerländska mäns begär efter gula öst- och sydostasiatiska män, har sedan dess institutionaliserats såsom närmast de enda existerande även om Marguerite Duras berömda roman *L'Amant* (1984) som handlar om den ovanliga och förbjudna kärleken mellan en fransk flicka och en kinesisk man i franska Indokina på 1930-talet också bör nämnas i sammanhanget.

Efter andra världskriget och i samband med kalla krigets utbrott ersattes de europeiska imperierna i Öst- och Sydostasien av massiv amerikansk militär närvaro. I antikommunismens namn stationerades hundratusentals unga amerikanska soldater i regionen i länder som Japan, Korea och Filippinerna, Taiwan och Hong Kong, Thailand och Vietnam. Det är just i detta historiska ögonblick som ”gula faran” ersätts med ”gula febern” när en omfattande prostitutionsindustri som också utgör ursprunget till dagens sexturism uppstod utanför de amerikanska baserna samtidigt som ett snabbt ökande antal blandrelationer framtvingade lagändringar i det tidigare så rasisolationistiska USA och inledde en massutvandring till landet av öst- och sydostasiatiska kvinnor gifta med amerikanska män. Gina Marchetti har övertygande visat att dessa blandrelationer snart kom att framställas med ett romantiskt skimmer över sig i populärkulturen som en fysisk bro mellan Öst och Väst och därmed föregripandes den mångkulturella diskursen, samtidigt som Asien ytterligare orientaliserades och feminiserades och brutal amerikansk imperialism maskerades till romantisk rasöverskridande kärlek.⁴ Den asiatiska invandringen till och närvaron i USA har alltsedan dess varit starkt präglad av denna

---

³ Narrelle Morris, ”Innocence to deviance: The fetishisation of Japanese women in Western fiction, 1890-1990s”, *Intersections* 7/2002: <http://www.she.murdoch.edu.au/intersections/issue7/morris.html> (2004-05-11), och Srilata Ravi, ”Adventure in Malaya: Henri Fauconnier and French Orientalism”, *Asia Europe Journal* 1/2003, 1-14.

⁴ Gina Marchetti, *Romance and the "yellow peril". Race, sex, and discursive strategies in Hollywood fiction*, Berkeley: University of California Press, 1993.

historia av blandrelationer mellan vita män och gula kvinnor. Även om invandring av främst östasiatiska manliga "kulier" inleddes redan vid slutet av 1800-talet, var det inte förrän i samband med migrationen av uppemot en kvarts miljon "militärfruar" och dessas anhöriga under efterkrigstiden som en mer omfattande asiat-amerikansk minoritet kom att växa fram i landet.

Idag utgör 10 miljoner öst- och sydostasiater knappt fem procent av den amerikanska befolkningen. Denna lilla minoritet står samtidigt statistiskt för den högsta blandrelationsproportionen i USA, och detta faktum blir ännu mer märkligt då det nästan uteslutande gäller de asiatiska kvinnorna av vilka enligt 2000 års amerikanska folkräkning beroende på nationalitet mellan en tredjedel och hälften per årskull beräknas välja en vit man som partner.⁵ Då proportionen asiatiska män som gifter sig med vita kvinnor närmast är försumbar, innebär detta i praktiken att varje asiat-amerikansk generation slutar i en mängd kvinnliga blandrelationer och en mängd ungar varav en del väljer att "hämta sig" en kvinna från ursprungslandet. Denna demografiska obalans har lett till djupa och närmast oförsonliga splittringar inom den asiat-amerikanska minoriteten där asiatiska kvinnor gifta med vita män hävdar att dessa både är artigare (mindre "kollektivistiska" och "patriarkala"), manligare (mindre "nördiga" och "töntiga"), stiligare (fysiskt större och "snyggare") och mer resursstarka (rikare och därmed mer "stabila") än asiatiska män, och att de sistnämnda inte kan hävda någon rätt till "sina" kvinnor.⁶ Sexualiseringen av asiatiska kvinnor och avsexualisering av asiatiska män avspeglar sig inte minst i den amerikanska populärkulturen som vimlar av blandrelationer mellan vita män och gula kvinnor och dessas blandbarn medan däremot vice versa lyser med sin frånvaro. En parallell till detta är för övrigt den afrikansk-amerikanska minoriteten där en oproportionellt stor del av männen väljer att ingå relationer med vita kvinnor, medan många av kvinnorna blir över utan partner.

I dagens Sverige är synen på blandrelationer präglad av samma historia av europeisk kolonialism och amerikansk imperialism som i övriga västvärlden även om landet aldrig vare en regelrätt kolonialmakt och officiellt förhöll sig neutralt under kalla kriget. I det postkoloniala Sverige med sin i allra högsta grad påbjudna mångkulturalism är blandrelationer mellan vita västerländska män och gula öst- och sydostasiatiska kvinnor en närmast naturaliserad och normaliserad visuell vardagsrealitet liksom dess motsvarighet vita västerländska kvinnor och svarta västafrikanska eller karibiska män (och ännu tidigare latinska män respektive östeuro-

---

⁵ Statistiken har hämtats från Soyon Im, "How sex and race are dividing Asian Americans", *Seattle Weekly* 24/8 2000.

⁶ För exempel på sådana diskussioner, se bland annat Asian American Revolutionary Movement Ezine: <http://www.aamovement.net> (2003-06-04), och Model Minority: <http://www.modelminority.com> (2002-02-02).

peiska kvinnor). Faktum är att ”gula febern” verkar ha ett särskilt fäste generellt i norra Europa och specifikt i Sverige med enligt SCBs uppskattning cirka 15 000 öst- och sydostasiatiska kvinnor gifta med svenska män, och liksom i USA existerar knappt det motsatta förhållandet. Till och med adopterade män från Öst- och Sydostasien har i dagens Sverige uppenbara svårigheter att hitta en kvinnlig (svensk) partner att döma av statistiken.⁷

Tre exempel på hur ”gula febern” artikuleras i den svenska vardagen är Internet-reklamen för Jewel Denyles pornografiska film *Asian Babes* från 2002, en ”Man söker kvinna”-kontaktannonser i *Expressen* från den 10/10 2003, samt Harry Stevens reseberättelse *På resa med Mr M* från 2003. Jewel Denyles *Asian Babes* från 2002 tillhör den pornografiska genre kallad just ”Asian Babes” eller ”Asian Girls”. Ett extremt exempel på denna genre är Gough Lewis *Sex, the Annabel Chong Story* från 1999 som visades på Stockholms filmfestival 1999 där en 23-årig asiat-amerikansk kvinna har sex med 251 vita män och där också en asiat-amerikansk man finns med, dock med enda uppgiften att ”serva” under detta ”världsrekord”.⁸ På Internet sägs bland annat följande i reklamen för *Asian Babes*: ”Det är en fröjd för ögat att se dessa blyga, trånga och oerhört sexiga små läckerbitar släppa loss på ett sätt som bara orientaliskor kan. Kom och njut av glädjen av dessa unga tjejer med sina små trånga, nätta och heta kroppar, och alltid ständigt leende dockor.”

I svenska kontaktannonser förekommer nästan utan undantag under rubriken ”Man söker kvinna” att svenska män efterlyser asiatiska kvinnor, medan återigen det motsatta i stort sett aldrig förekommer. Likaså finns en hel uppsjö av organiserade kontaktförmedlingar och virtuella mötesplatser för denna målgrupp på Internet såsom ”Thaikontakt” och ”Thaitjejer” där dessa kan hitta äktenskapspartners, få hjälp med juridisk rådgivning och praktiska tips, samt ostört diskutera hur det är att vara gift med en asiatisk kvinna sinsemellan. I en kontaktannonser i *Expressen* från den 10/10 2003 hittades följande text: ”Tjej i 20-30-årsåldern från Filippinerna, Thailand eller liknande som bor här i Sverige sökes av en ungdomlig 45-årig man”, 176 cm.” Harry Stevens *På resa med Mr M* från 2003 slutligen, är en regelrätt guide till kvinnor av olika nationaliteter i Öst- och Sydostasien skriven för västerländska män som reser runt i eller bor i regionen. En bästsäljande företrädare för denna genre är japanforskaren Boye De Montes välkända *Women of the Orient: Intimate profiles of the world's most feminine women* från 1992 som kommit ut i en mängd upplagor. I *På resa med Mr M* reser två svenska män runt i fem olika öst- och sydostasiatiska länder för att skaffa ”erfarenheter” som de sedan

---

⁷ Dan-Olof Rooth, ”Etnisk diskriminering och 'Sverige-specifik' kunskap – vad kan vi lära oss från studier av adopterade och andra generationens invandrare?”, *Ekonomisk Debatt* 8/2001, 535-546.

⁸ Jakob Abrahamsson, ”Annabel Chong: En kvantitetsprodukt”, *Cinema* 4/1999, 25.

betygsätter: ”Har ni gjort det med någon vietnamesiska än?” frågar Maud. 'Herregud, vi kom ju i går...' 'Är det något som lockar er, då?' frågar Lisen. 'Vi såg hundratals frestelser i vita särkar på cykel igår morse', säger Mr M. 'Du menar skolflickorna – är inte det perverst?' utbrister Maud. 'Jag tycker att uniformerna är kyska. Du skulle ha sett i Japan,' säger jag, 'Jag menar inte uniformerna, så klart, jag menar att göra det med skolflickor. Barn!' 'Vietnameserna bär skoluniform upp till nitton års ålder' försvarar oss Mr M.”

Vad som är särskilt tydligt i de tre textutdragen förutom att Asien sedvanligt orientaliseras och får stå för feminitet, är att den asiatiska kvinnan förväntas vara ung eller till och med ännu ej vuxen, medan den västerländske mannen gärna ska vara äldre eller till och med medelålders. Det är med andra ord ingen tillfällighet att denna typ av blandrelation nästan alltid handlar om ”gula flickor – vita gubbar” på samma sätt som att dess tidigare nämnda motsvarighet i allmänhet är en fråga om ”svarta pojkar – vita tanter”. Den asiatiska kvinnan inte bara feminiseras utan infantiliseras också, och omvandlas därmed för västerländska män till en pedofil fetisch, det vill säga ett föremål som kan dyrkas, upplevs bära på njutning och laddas med undertryckta begär. Vad som driver denna fetischisering av asiatiska kvinnor är nämligen inget annat än undanträngda pedofila böjelser som här kan komma till uttryck som en socialt accepterad blandrelation, dessutom hyllad som ett mångkulturellt ideal. Därmed blir svenska män som bär på ”gula febern” och därmed skriver in sig i en lång västerländsk tradition av övergrepp utförda av europeiska kolonialherrar och amerikanska soldater till och med belönade för sin pedofila läggning.

Tobias Hübinette är adopterad från Korea och skribent i frågor som rör Korea och Östasien i en svensk kontext.